

Μη καταβολή μερίσματος στους μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας και υπεξαίρεση: ορισμένες σκέψεις ως προς τον χειρισμό των οικείων υποθέσεων από τη νομολογία¹

Γεωργίου Ψαράκη

Δικηγόρου

Περίληψη: Δεν είναι σπάνιο σε περιπτώσεις μη καταβολής μερισμάτων στους μετόχους μιας Α.Ε., να υποβάλλεται και σχετική έγκληση για το αδίκημα της υπεξαίρεσης. Η αντιμετώπιση των υποθέσεων αυτών εκ μέρους των δικαστηρίων δεν είναι η ίδια. Το ποιος είναι κύριος των χρημάτων που είναι να καταβληθούν στους μετόχους αποτελεί το κρίσιμο στοιχείο βάσει του οποίου τελικώς θα κριθεί αν δύναται να πληρωθεί η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος της υπεξαίρεσης ή όχι.

Η ανώνυμη εταιρεία εφόσον έχει κέρδη, δύναται να διανείμει μέρος ή το σύνολο αυτών² στους μετόχους της μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Βάσει του άρθρ. 160 παρ. § 3 ν. 4548/2018 «*Το προς διανομή ποσό καταβάλλεται στους μετόχους μέσα σε δύο (2) μήνες από την απόφαση της τακτικής γενικής συνέλευσης που ενέκρινε τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και αποφάσισε τη διανομή*». Με το που λαμβάνεται η οικεία απόφαση της Γ.Σ., οι μέτοχοί της έχουν αξίωση καταβολής των μερισμάτων, η οποία αξίωση παραγράφεται μετά την 5ετία (άρθρο 250 αριθ. 15 ΑΚ: «... των τόκων, χρεολύτρων και μερισμάτων»)³. Μπορούν δε να ζητήσουν την έκδοση

διαταγής πληρωμής ή να ασκήσουν αγωγή με αίτημα την καταβολή του χρηματικού ποσού του μερίσματος που αναλογεί σε αυτούς⁴. Ουδέποτε, όμως, αποκτούν την κυριότητα των μερισμάτων πριν αυτά καταβληθούν προσηκόντως σε αυτούς είτε με χρήματα, είτε με μεταφορά των οικείων ποσών στους τραπεζικούς τους λογαριασμούς (με «λογιστικό χρήμα» δηλ.). Ακόμα και μετά τη λήψη της απόφασης περί διανομής των κερδών από τη Γ.Σ., την κυριότητα αυτών διατηρεί το νομικό πρόσωπο της Ανώνυμης Εταιρείας.

Τούτο επιβεβαιώνει και η ΑΠ 263/2015 (Νό-

χους- και συγκεκριμένα το ποσοστό που του αναλογεί με βάση την εταιρική του συμμετοχή...».

4. Βλ. Μπεχλιβάνη, σχόλιο σε ΠΠρΘεσ 5288/2014, ΕπισκΕμπΔικ, 2014., 388: «Το δικαίωμα επί του μερίσματος είναι αφηρημένο δικαίωμα (αφηρημένη δυνατότητα) συμμετοχής στα κέρδη της εταιρίας, το οποίο απορρέει από την εταιρική συμμετοχή (ως περιουσιακής φύσεως δικαίωμα), είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο με αυτήν και, ως εκ τούτου, υφίσταται ακόμη και αν η εταιρία εμφανίζει ζημιές. Συγκεκριμένη αξίωση κατά της εταιρίας για τη διανομή μερίσματος γεννάται το πρότερον, όταν προκύψουν κέρδη και αποφασισθεί η διανομή τους - με έγκριση από τη γ.σ. των οικονομικών καταστάσεων που περιέχουν διανεμητέα κέρδη. [Βλ. επ' αυτού Αχ. Μπεχλιβάνη, Σχετικά με την απόφαση της γενικής συνέλευσης για τη διανομή μερίσματος - Παρατηρήσεις υπό την ΜονΠρ-Σάμου 178/2012 Αρμεν. 2013, σ. 71 επ. και ιδίως σ. 72 επ. υπό Π.] Με τη συνδρομή των εν λόγω προϋποθέσεων ο μέτοχος καθίσταται δανειστής της εταιρίας, έχοντας πλέον (συγκεκριμένη) αξίωση για την καταβολή μερίσματος, δηλ. συγκεκριμένου ποσοστού από τα κέρδη της εταιρίας που τού αναλογεί με βάση την εταιρική του συμμετοχή».

1. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον δικηγόρο ΔΣΠ *Ιωάννη Ηρειώτη* για το γόνιμο διάλογο που είχαμε ως προς τα ζητήματα που πραγματεύεται το παρόν άρθρο.

2. Με την επιφύλαξη του σχηματισμού κυρίως του λεγόμενου τακτικού αποθεματικού· βλ. άρθρ. 158 ν. 4548/2018: «Κάθε έτος αφαιρείται το ένα εικοστό (1/20) τουλάχιστον των καθαρών κερδών για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η αφαίρεση για σχηματισμό αποθεματικού παύει να είναι υποχρεωτική, μόλις τούτο φθάσει το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του κεφαλαίου».

3. Βλ. Σ. Μουζουλας/Β. Αντωνόπουλος (-Α. Μπεχλιβάνης), *Ανώνυμες εταιρίες*, τόμ. 2, 2023, άρθρ. 160, σ. 1407, αριθ. 15: «Η λήψη της απόφασης της τακτικής Γ.Σ. για διάθεση των κερδών (άρθρο 117 § 1 περ. ε' ν. 4548/2018) σηματοδοτεί τη γέννηση ενοχικής αξίωσης του μετόχου για καταβολή του μερίσματος που του αναλογεί με βάση τον νόμο ή, αναλόγως, το καταστατικό. [...] Στην περίπτωση αυτή ο μέτοχος καθίσταται δανειστής της Α.Ε., διαθέτοντας πλέον αγωγήμη αξίωση να του καταβληθεί συγκεκριμένο ποσοστό από τα κέρδη που αποφασίσθηκε να διανεμηθούν -η τακτική Γ.Σ. αποφασίζει απλά για το συνολικό ποσό των κερδών που θα διανεμηθούν στους μετό-

μος): «Όμως, τα παραπάνω χρηματικά ποσά, που κρίθηκε ότι έχουν ιδιοποιηθεί από κοινού παράνομα οι αναιρεσιδόντες ως κέρδη της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία "...", τα οποία εισπράχθηκαν από αυτούς στο όνομα και για λογαριασμό της τελευταίας και από τα οποία έπρεπε να αποδοθεί στην Π.Κ. το αντίστοιχο μερίδιό της, ανήκαν στην περιουσία της ομόρρυθμης εταιρίας, η οποία έγινε κυρία των κερδών αυτών ως φορέας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της εταιρικής περιουσίας. Αντίθετα, η εγκαλούσα απέκτησε μόνο ενοχικό δικαίωμα κατά τη ομόρρυθμης εταιρίας για καταβολή του μεριδίου της στα εν λόγω κέρδη, και όχι κυριότητα στο υπεξαιρεθέν χρηματικό ποσό των κερδών που αντιστοιχεί στην εταιρική μερίδα της, το οποίο δεν περιήλθε ποτέ στη δική της περιουσία. Επομένως, άμεσα παθόν από την αξιόποινη πράξη της υπεξαιρέσεως ήταν το νομικό πρόσωπο της ομόρρυθμης εταιρίας "...", ενώ η εγκαλούσα Π.Κ., ως ομόρρυθμη εταίρος αυτής, έχει υλοστεί έμμεση υλική ζημία ή ηθική βλάβη από τη σχετική πράξη, και, ως εκ τούτου, δεν συνέτρεχε στο πρόσωπό της ενεργητική νομιμοποίηση για άσκηση ατομικής πολιτικής αγωγής στη σχετική δίκη, στην οποία μισορούσε να παραστεί ως πολιτικώς ενάγουσα μόνο η εταιρεία».

Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η πρόσφατη ΑΠ 173/2019 (www.areiospagos.gr): «Ως δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη νοείται το δικαίωμα του μετόχου να συμμετέχει στα εμφανιζόμενα στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας κέρδη, συνιστά δε το εν λόγω δικαίωμα το οικονομικό κίνητρο για τη λήψη από το μέτοχο της επενδυτικής απόφασης συμμετοχής στο κεφάλαιο της εταιρείας, χαρακτηρίζεται δε ως αφηρημένο μετοχικό δικαίωμα, γεννάται μαζί με τη μετοχική ιδιότητα και την ακολουθεί, μέχρι αυτή να παύσει να υφίσταται. Το αφηρημένο μετοχικό δικαίωμα στα κέρδη της εταιρείας αποκτά "σάρκα οστά", μετασχηματιζόμενο σε ενοχική αξίωση καταβολής ορισμένου ποσού (του μερίσματος) με την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων από την ετήσια τακτική γενική συνέλευση. Από το χρονικό αυτό σημείο ο μέτοχος καθίσταται δανειστής της εταιρείας. Κατά την κρατούσα άποψη στη νομολογία και θεωρία, για τη γένεση απαιτητής ενοχικής αξίωσης επί του μερίσματος απαιτείται και η λήψη της απόφασης περί διανομής κερδών»⁵.

5. Στην εν λόγω απόφαση παραπέμπει και το υπ' αριθμ. 358/2025 πρόσφατο Βούλευμα του ΣυμβΠλημΑθ (αδμη): «Τα μη διανεμηθέντα όμως κέρδη της α-

Προσφάτως, δε, η ΤριμΕφΚακΑθ 2357/2022 (Qualex) δέχτηκε τα εξής: «Κατά τη διάταξη αυτή αντικείμενο της υπεξαιρέσεως είναι κινητό πράγμα, ξένο εν όλω ή εν μέρει προς την κυριότητα ετ' αυτού του δράστη, υπό την έννοια που προσδίδει στην κυριότητα ο Αστικός Κώδικας ελλείποντος αυτόνομου ορισμού αυτής στον Ποινικό Κώδικα. Κρίσιμο, επομένως, είναι για την στοιχειοθέτηση του εγκλήματος αυτού να διακριβωθεί το πρόσωπο του κυρίου του πράγματος και, συνακολούθως, το πρόσωπο του αμέσως παθόντος από την τέλεση της πράξεως αυτής (ΑΠ 2150/2018 *siterareiospagos.gr*). Κύριος, όμως, των προαναφερόμενων χρηματικών ποσών, ήτοι των κερδών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της άνω ομόρρυθμης εταιρείας και του προϊόντος της εκκαθαρίσεως μετά τη λύση της, είναι το νομικό πρόσωπο αυτής (ΑΠ 1099/1982), το οποίο στην τελευταία περίπτωση είναι φορέας των σχετικών δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών της αφού κατά το στάδιο της εκκαθαρίσεως κινεί τις σχετικές δίκες εκπροσωπούμενο από τον εκκαθαριστή της. Κυριότητα, επομένως, επί των κερδών της εν λόγω εταιρείας, αλλά και επί του προϊόντος της εκκαθαρίσεως που αντιστοιχεί στην μερίδα των ομορρυθμων εταίρων και έπρεπε να αποδοθούν στην εγκαλούσα κατά το μερίδιό της, απέκτησε στην προκαμένη περίπτωση μόνο το νομικό πρόσωπο της παραπάνω ομόρρυθμης εταιρείας ως φορέας των σχετικών δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της εταιρικής περιουσίας, ενώ, αντιθέτως, η εγκαλούσα δεν απέκτησε ποτέ κυριότητα στα παραπάνω χρηματικά ποσά που αντιστοιχούν στην εταιρική της μερίδα».

νώνομης εταιρείας, και μετά την απόφαση για διανομή τους, δεν ανήκουν στους μετόχους, εφόσον πριν την υλοποίηση της διανομής τους ανήκουν στο νομικό πρόσωπο της ανώνυμης, ως περιουσία της, αποτελώντας στοιχεία του ενεργητικού της (πρβλ. 139/2019 ΑΠ, όπ.π.». Βλ. και Σωτηρόπουλο, σε ΔικΑΕ, 2010, άρθρο 45, αριθ. 6: «Το προαναφερθέν αφηρημένο μετοχικό δικαίωμα στα κέρδη της εταιρείας αποκτά «σάρκα και οστά» μετασχηματιζόμενο σε ενοχική αξίωση καταβολής ορισμένου ποσού (του μερίσματος) με την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων από την ετήσια τακτική γενική συνέλευση. Από το χρονικό σημείο αυτό ο μέτοχος καθίσταται δανειστής της εταιρείας (Αναστασιάδης/ Ρόκας, 448, Πετιμετζάς, 230, Δρυλλεράκης, Δικ ΕΠΕ, άρθρο 35. Αριθμ. 27). Για την αξίωση αυτή μπορεί να εκδοθεί και διαταγή πληρωμής (ΜΠρΑθ 5266/1998, ΔΕΕ 1999. 72 – ΕΕμπΔ 1999. 749)».

Τα ως άνω είχαν αποτοπωθεί και πριν από 35 περίπου χρόνια στην ΑΠ 225/1988 (Ισοκράτης): «Οι κατηγορούμενοι αρνήθηκαν την καταβολή στις αναιρεσίπουσες των παραπάνω μερισμάτων γιατί η αξίωση αυτών επί των κερδών σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 34 § 1 εδ. δ', 43 §§ 1 και 8, 45 και 46 του νόμου 2190/1920 "περί ανωνύμων εταιρειών, όπως κωδικοποιήθηκε με το διάταγμα της 12/30 Μαρτίου 1960 τελεί υπό την προϋπόθεση α) της υπέρξεως κερδών στον ισολογισμό, β) της εγκρίσεως του ισολογισμού από τη γενική συνέλευση και γ) της λήψεως αποφάσεως από τη γενική συνέλευση για τη διανομή κερδών, οπότε γεννάται δικαίωμα αυτών και αντίστοιχη υλοχρέωση της εταιρείας, η οποία είναι κυρία των κερδών, γι' αυτό δε η παράλειψη της ενοχικής υλοχρέωσης αυτής δεν μπορεί να θεμελιώσει το αδίκημα της υπεξαίρεσεως σε βάρος των μελών της διοικήσεως αυτής (ανωνύμου εταιρείας) ... [...] Επειδή ο δεύτερος λόγος εκάστης αναιρέσεως κατά τον οποίον το Συμβούλιο Εφετών ευθέως και εκ πλαγίου εφάρμοσε το άρθρο 375 ΠΚ διότι α) υπάρχει διαφορετική αντίληψη στην ποινική νομολογία για την ερμηνεία αυτού (άρθρου) και β) σε σχέση με την παρακράτηση του ποσού των μερισμάτων, δεν διευκρινίζει προεχόντως ως αόριστος, και διότι το Συμβούλιο ορθά δέχθηκε ότι βάσει των παρατεθεισών ως άνω διατάξεων δεν διέπραξαν το αποδιδόμενο αδίκημα της υπεξαίρεσεως, αφού η Εμπορική Τράπεζα εξακολούθησε να έχει την κυριότητα των κερδών εκάστης μετοχής και η μη απόδοση αυτών δεν στοιχειοθετεί το παραπάνω αδίκημα».

Σχετικά στη βιβλιογραφία έχει αναφερθεί, με παραπομπές σε παλαιότερη νομολογία, ότι «Εξάλλου η άρνηση των εκπροσώπων τράπεζας να αποδώσουν μερίσματα μετοχών συνιστά παράλειψη ενοχικής υλοχρέωσης και όχι υπεξαίρεση, αφού η τράπεζα καθίσταται κυρία των κερδών ΑΠ 225/1988, Ποιν Χρ 1988. 512. ΔιατΕισΕφΦεσ 91/1991, Υπερ 1991., 1203»⁶. Ενδιαφέρουσες, εξάλλου, είναι και οι

παρατηρήσεις του Φασούλα κάτω από την ΑΠ 1318/1991, όπου επισημαίνει την τότε νομολογιακή αστάθεια: «Μέχρι σήμερα το Ακυρωτικό έχει ασχοληθεί με την υπεξαίρεση κερδών Ανωνύμων Εταιρειών, για τα οποία η νομολογία είναι αντιφατική. Άλλοτε δέχεται τη δυνατότητα υπεξαίρεσής τους από τους διοικητές-διαχειριστές τους και άλλοτε όχι»⁷.

Επομένως, προκόπτει από τα ανωτέρω ότι οι μέτοχοι έχουν απλώς ενοχικό δικαίωμα προς καταβολή των κερδών και όχι την κυριότητα αυτών, η οποία παραμένει στο νομικό πρόσωπο της εταιρείας. Δεν έχει περιέλθει δηλ. το οικείο χρηματικό ποσό στην κυριότητα του μετόχου με κάποια μεταβιβαστική πράξη ούτως ώστε να στερείται η Α.Ε. της κυριότητας αυτού. Για τον λόγο αυτό, εξάλλου, προβλέπεται στη διάταξη του άρθρ. 1 ν.δ. 1195/1942⁸ ότι η, μετά την παρέλευση 5ετίας από το απαιτητό, παραγραφή της αξίωσης για καταβολή μερισματος επιφέρει την αυτοδίκαιη εκχώρηση της τελευταίας στο Δημόσιο⁹.

7. Φασούλας, σχόλιο σε ΑΠ 1318/1991, ΠοινΧρ 1992. 247.

8. Με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.δ. 1195/1942 ορίζεται ότι «οι απαιτήσεις εκ τόκων, τοκομεριδίων, μερισματοποδείξεων και μερισμάτων διαπραγματεύσιμων μετοχών, ιδρυτικών τίτλων, ομολογιών και κινητών εν γένει αξιών, εκδιδόμενων υπό ημεδαπών αστικών ή εμπορικών εταιριών πάσης φύσεως, Συνεταιρισμών, Σωματείων, Συλλόγων και παντός εν γένει Νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, παραγράφονται μετά 5ετίαν απ' ης κατέστησαν απαιτητά κατά τας διατάξεις του άρθρου 3 του ν.Νόμου ΑΣΜΔ' της 26/30 Ιουλίου 1885 «περί των πληρωτέρων τω κοιμιστή ανωνύμων χρεογράφων» και του άρθρου 2 του ν.Νόμου ΓΥΛΓ' της 27/30 Νοεμβρίου 1909 «περί βραχυπρόθεσμων παραγραφών» ή εντός βραχυτέρας συμβατικής αποσβεστικής προθεσμίας περιέχονται οριστικώς εις το Ελληνικόν Δημόσιον».

9. Βλ. Σωτηρόπουλο, σε ΔΑΕ 2020, άρθρο 160, 20: «Η μη είσπραξη από τον μέτοχο των μερισμάτων που δικαιούται, δεν σημαίνει ότι το σχετικό ποσό αποτελεί δάνειο προς την εταιρία ή ότι υφίσταται σχέση ανώμαλης παρακαταθήκης (Μιχαλόπουλος, ΔΕΕ 1997. 288). Σύμφωνα με το άρθρ. 1 ν.δ. 1195/1942, όπως κυρώθηκε με την ΠΥΣ 315/30.5.1946, αν στο χρονικό διάστημα της πενταετίας δεν ασκηθεί από τον μέτοχο η αξίωση αυτή, το μέρος περιέρχεται στο ελληνικό Δημόσιο. Συνεπώς, από την παραγραφή δεν ωφελείται η εταιρία (Πασσιάς, Δίκαιο ΑΕ, II, 945, Παπαϊωάννου-Σίλτς, Αρμ 1985. 521, Γεωργακόπουλος, Εταιρίες,

6. Ν. Μπιτζιλέκης, Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, 2020, § 5, σ. 150-156, υποσ. 14· βλ. και Μυλωνόπουλος, Ποινικό Δίκαιο – Ειδικό Μέρος, 2021, σ. 136: «Τα μέλη διοικήσεως τράπεζας, που παραλείπουν κατά παράβαση της ενοχικής υποχρέωσής τους να καταβάλουν το μέρος στις μετόχους δεν τελούν υπεξαίρεση αφού η τράπεζα είναι κυρία των κερδών» με παραπομπή στην ίδια ως άνω ΑΠ 225/1988.

Είναι, φυσικά, άλλο ζήτημα αν τα κέρδη αυτά τα έχει ιδιοποιηθεί λ.χ. ο Διευθύνων Σύμβουλος της Α.Ε. μεταφέροντάς τα σε δικούς του τραπεζικούς λογαριασμούς ή αναλώνοντάς τα ο ίδιος (καλύπτοντας προσωπικές του ανάγκες κοκ). Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να θεμελιωθεί η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος της υπεξαίρεσης σε βάρος της Α.Ε. κι άρα θα έπρεπε να υποβληθεί έγκληση εκ μέρους αυτής και όχι εκ μέρους του μετόχου. Τούτο διότι κυρία των κερδών παραμένει η ίδια η Α.Ε. και άρα σε βάρος της τελείται το οιοδήποτε έγκλημα υπεξαίρεσης¹⁰.

325)».

10. Βλ. και Φασούλας, ό.π. «Εφόσον όμως αδικαιολόγητα και από πρόθεση παραλείπουν τη σύνταξη ισολογισμού και δεν συγκαλούν τη Γενική Συνέλευση, για να εγκρίνει τα κέρδη και να αποφασίσει τη διανομή τους, ούτε οχλούμενοι τα διανέμουν έστω και ατύπως στους μετόχους, ούτε τα έχουν κατατεθειμένα στο όνομα της Εταιρείας, ούτε βρίσκονται στο ταμείο-χρηματοκιβώτιο της εταιρείας, εκδηλώνουν σιωπηρώς μεν, σαφώς δε τη θέλησή τους να έχουν τα κέρδη σαν δικά τους, τα ιδιοποιούνται παράνομα και εισπράττουν κακουρηματική υπεξαίρεση σε βάρος όχι της ιδιοκτησίας των μετόχων ή εταιρών αλλά του νομικού προσώπου (ΑΕ ή ΕΠΕ) που έχει την κυριότητά τους, όπως διαπράττουν υπεξαίρεση και όταν με τα κέρδη της εταιρείας λ.χ. αγοράζουν για λογαριασμό τους και στο όνομά τους και όχι στο όνομα της εταιρείας διάφορα περιουσιακά στοιχεία». Προσφάτως, κρίθηκε τούτο και από το υπ' αριθμ. 358/2025 Βούλευμα του ΣυμβΠλημΑθ (αδημ.), όπου μεταξύ άλλων έγιναν δεκτά τα εξής: «Μόνη περίπτωση υπεξαίρεσης σε βάρος της προαναφερόμενης εταιρείας θα μπορούσε να στοιχειοθετηθεί, αν ο κατηγορούμενος προέβηκε σε παράνομη ιδιοποίηση των ποσών εκ του ταμείου της, που προορίζονται και για την πληρωμή των μερισμάτων εκ των διανεμητέων κερδών, χωρίς την ύπαρξη δικαιολογητικού λόγου, και με τη δόλια προαίρεσή του που εκδηλώνεται με οποιαδήποτε ενέργεια, η οποία εμφανίζει την εξωτερική του θέλησή του, να ενσωματώσει τα χρήματα εκ του ταμείου της ανώνυμης εταιρείας, χωρίς νόμιμο δικαιολογητικό λόγο στη δική του περιουσία. Στην τελευταία περίπτωση όμως απαιτείται νομότυπη υποβολή έγκλησης από την προαναφερόμενη εταιρεία κατά του κατηγορουμένου, και επί συνδρομής περίπτωσης σύγκρουσης συμφερόντων στο πρόσωπο του κατηγορουμένου για την υποβολή έγκλησης, απαιτείται ο διορισμός προσωρινής διοίκησης κατά τη διάταξη του άρθρου 69 του ΑΚ για την υποβολή της».

Μόνο μια εξαίρεση μπορούμε να δεχτούμε στην εν λόγω θέση: όταν αποδεικνύεται συμφωνία προαντιφώνησης της νομής των χρημάτων και συμφωνία μεταβίβασης της κυριότητάς τους από το νόμιμο εκπρόσωπο της Α.Ε. στον εγκαλούμενο μέτοχο με το που λαμβάνει χώρα η ανάληψή τους από τον πρώτο (με αποτέλεσμα να ενεργεί ο εκπρόσωπος της ΑΕ ως αντιπρόσωπος του εγκαλούντος μετόχου σε σχέση με την παραλαβή του αναλογούντος μεριδίου επί των κερδών)¹¹. Για να προχωρήσουμε σε αυτή την παραδοχή όμως θα πρέπει α) να υφίσταται και να αποδεικνύεται η εν λόγω συμφωνία προαντιφώνησης της νομής¹², β) να αναληφθούν τα χρήματα από το νόμιμο εκπρόσωπο, γ) και η ανάληψη να αφορά σε όλα τα προς διανομή κέρδη ή σε μέρος αυτών που υπερβαίνει την αναλογία συμμετοχής του εκπροσώπου εφόσον

11. Βλ. ΜΕφΠειρ 519/2022, ΠειρΝομ 2/2023. 141 επ.: «Επίσης δεν επικαλείται ότι είχε συμφωνηθεί με την εταιρική σύμβαση ή με μεταγενέστερο ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ των αντιδικών ομορρυθμών εταιρών, η πράξη της ανάληψης του χρηματικού ποσού των διανεμητέων κερδών από τον τραπεζικό λογαριασμό της εταιρίας από τον εναγόμενο (συν)διαχειριστή εταίρο, να επιφέρει αυτοδικαίως και μεταβίβαση της κυριότητος των αναληφθέντων χρημάτων από την εταιρεία προς τον δικαιούμενο συμμετοχής επί των κερδών, ενεργώντας ο διαχειριστής εναγόμενός ως αντιπρόσωπος της ενάγουσας σε σχέση προς την παραλαβή απ' αυτή του σε αυτών αναλογούντος μεριδίου επί των κερδών (ΕφΠατ 109/2020, ΕφΠειρ 264/2015 ό.π.). Βλ. Δ. Παπαστερίου, Εμπράγματο δίκαιο, τόμ. 1, 2008, § 18, σ. 364, αριθ. 37: «Στην προαντιφώνηση (constitutum possessorium antici-patum) συμφωνείται να μεταβιβαστεί η νομή, βέβαια με τους όρους της αντιφώνησης, παρά το γεγονός ότι ο μεταβιβάζων, κατά τον κρίσιμο χρόνο της μεταβίβασης, δεν είναι νομέας του πράγματος (προαντιφώνητης). Επομένως, η συμφωνία αυτή ισχύει για την περίπτωση που ο μεταβιβάζων μη νομέας θα αποκτήσει μεταγενέστερα τη νομή».

12. Το οποίο απαιτεί πρόταση και αποδοχή με αντίστοιχες δηλώσεις βούλησης· βλ. και Βόμβα, Ανάληψη από κοινό λογαριασμό, προαντιφώνηση νομής και υπεξαίρεση, ΠοινΔικ 3/2012. 258: «Δεν ικανοποιεί την ασφάλεια δικαίου ούτε συνάδει με την κοινή αντίληψη και πείρα το σκεπτικό ότι στη σχέση εντολής «είναι αυταπόδεικτο» ότι ενυπάρχει και συμφωνία προαντιφώνησης, η οποία «εμφιλοχώνει» στη βασική σχέση εντολής «προς εξυπηρέτηση της τελευταίας, ακόμη και χωρίς να συνειδητοποιείται από τους συμβαλλόμενους».

αυτός κατέχει και την ιδιότητα του μετόχου.

Το ίδιο θα μπορούσε να υποστηριχθεί και όσον αφορά στη σχέση μεταξύ μετόχου και εταιρείας με τη λήψη της απόφασης της Γ.Σ. περί διανομής των κερδών, εφόσον δεχτούμε συμφωνία παράδοσης της νομής των χρημάτων με αντιφώνηση και μεταβίβαση της κυριότητας αυτών¹³. Αυτό, όμως, σημαίνει ότι είτε συμφωνείται κατά τη λήψη της απόφασης από τη Γ.Σ., είτε προβλέπεται στο Καταστατικό της Α.Ε., πως με τη λήψη της απόφασης περί διανομής των κερδών αυτομάτως η νομή και κυριότητα των χρημάτων μεταβιβάζεται στους μετόχους, ενώ κάτοχος θα παραμένει η Α.Ε. βάσει σχέσης λ.χ. παρακαταθήκης. Τούτο, ωστόσο, έρχεται σε αντίθεση με την εμπορική πρακτική (και άρα δυσχερώς θα μπορεί να αποδειχθεί μια τέτοια συμφωνία με τις αντίστοιχες δηλώσεις βούλησης εκ μέρους Α.Ε. και μετόχου), καθότι, μεταξύ άλλων, με τη λήψη της οικείας απόφασης της Γ.Σ. πιστώνεται το ποσό του οφειλόμενου μερίσματος στο λογαριασμό 53.01 «Μερίσματα πληρωτέα» και άρα τα τελευταία δεν θεωρούνται κα-

ταβληθέντα πάρα μόνο όταν οικείος λογαριασμός χρεωθεί με την καταβολή του ποσού. Εξάλλου δεν θα υπήρχε κανένας λόγος ύπαρξης των σχετικών διατάξεων περί παραγραφής της αξίωσης των μερισμάτων (ΑΚ 250 και άρθρ. 1 ν.δ. 1195/1942) αν η εν λόγω ενοχική απαίτηση είχε αποσβεστεί εν τη γενέσει της με την μεταβίβαση των χρημάτων κατ' αυτόν τον τρόπο¹⁴. Τέλος, το ποσό που αντιστοιχεί στα μερίσματα δεν είναι δεσμευμένο σε έναν εταιρικό λογαριασμό, αλλά πιθανόν να προκύψει και από τις μελλοντικές εταιρικές συναλλαγές μέσα στο διμηνο της προθεσμίας καταβολής (άρθρ. 160 § 3 ν. 4548/2018). Σε κάθε περίπτωση μια τέτοια κατασκευή προϋποθέτει ότι δεχόμαστε την υπαγωγή του «λογιστικού χρήματος» στην έννοια του «πράγματος» του Αστικού Κώδικα και την διασταλτική ερμηνεία της έννοιας της «κατοχής» στο πλαίσιο του ποινικού δικαίου¹⁵.

14. Οι αξιώσεις αποσβένονται με την εκπλήρωση της παροχής και άρα από το σημείο εκείνο και έπειτα δεν μπορεί να τεθεί ζήτημα παραγραφής τους· βλ. Μ. Σταθόπουλος, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, 5η έκδ., 2018, § 18, σ. 1204, αριθ. 7: «Καταβολή (solutio) είναι η εκπλήρωση της παροχής, σύμφωνα με τον σκοπό και το περιεχόμενο της ενοχής. Άρα η καταβολή πρέπει να είναι η προσήκουσα, ώστε να ικανοποιείται το συμφέρον του δανειστή. Σ' αυτή την ικανοποίηση αποβλέπει η ενοχή και εφόσον αυτή επέρχεται, απαλλάσσεται ο οφειλέτης (αυτοδίκαια με την καταβολή). Πρόκειται για τον φυσικολογικότερο τρόπο απόσβεσης της ενοχής».

15. Βλ. ΑΠ 566/2023 (Ισοκράτης), όπου γίνεται δεκτική η εν λόγω κατασκευή (παγίως πλέον από τον Άρειο Πάγο): «Αν πρόκειται για χρήματα, που επίσης μπορεί να είναι υλικό αντικείμενο του εγκλήματος της υπεξαίρεσης, η απόκτηση της κατοχής τους υπό την παραπάνω έννοια δεν πραγματοποιείται μόνο με την παράδοσή τους στον δράστη, αλλά και με την λογιστική μεταφορά τους, είτε στον προσωπικό λογαριασμό του δράστη σε Τράπεζα με την οποία γίνεται αυτός δικαιούχος και αποκτά δικαίωμα ανάληψής τους...»· βλ. και Κ. Φράγκος, Online κατ' άρθρο ερμηνεία Ποινικού Κώδικα, άρθρ. 375, αριθ. 7, Ενημέρωση: 10.12.2019, sakkoulas-online: «Κινητό πράγμα είναι και το χρήμα, το νόμισμα, ευρώ ή αλλοδαπό νόμισμα, λίρες, όπως και οι τραπεζικές επιταγές, τα τραπεζογραμμάτια. Κινητό πράγμα είναι και το ανώνυμο χρεώγραφο, όπως είναι το γραμμάτιο λαχείου. Αμφισβήτηση υπάρχει για το λογιστικό χρήμα, το οποίο δεν έχει υλική υπόσταση. Κατά τη γνώμη μας, πρέπει να θεωρείται πράγμα και το λογιστικό χρήμα, γιατί το αίσθημα του δικαί-

13. Η αντιφώνηση της νομής προβλέπεται στην ΑΚ 977, εδ. α', κατά την οποία: «Παράδοση σ' εκείνον που αποκτά υπάρχει και όταν συμφωνηθεί ανάμεσα σ' αυτόν και στον έως τώρα νομέα να παραμείνει ο τελευταίος ή τρίτος στην κατοχή του πράγματος με βάση ορισμένη έννομη σχέση». Άρα βάσει αυτής της διάταξης μεταβιβάζεται η νομή από τον μέχρι τώρα νομέα στο νέο νομέα, με συμφωνία, όμως, να παραμείνει ο πρώτος κάτοχος με βάση ορισμένη έννομη σχέση· βλ. και Απ. Γεωργιάδης, Εμπράγματο δίκαιο, 2η έκδ., 2010, § 48, σ. 590, αριθ. 17: «Για τη μεταβίβαση της κυριότητας δεν αρκεί η συμφωνία μεταξύ του αποκτώντος και του μεταβιβάζοντος την κυριότητα, αλλά χρειάζεται και παράδοση της νομής. Με αυτό το πραγματικό στοιχείο γίνεται συνειδητή στους συμβαλλομένους η σοβαρότητα της δικαιοπραξίας, ενώ ταυτόχρονα γίνεται φανερή στους τρίτους η εμπράγματο μεταβολή. Με άλλα λόγια, η παράδοση της νομής εξυπηρετεί την ιδέα της δημοσιότητας, όπως ακριβώς η μεταγραφή ή η καταχώρηση στο κτηματολογικό φύλλο προκειμένου για ακίνητα. Βέβαια ο σκοπός αυτός μόνο μερικώς επιτυγχάνεται, γιατί η παράδοση της νομής νοείται στην ΑΚ 1034, όπως αυτή ρυθμίζεται στις ΑΚ 976-978. Ως παράδοση της νομής θεωρείται δηλαδή όχι μόνον η υλική αλλά και η παράδοση «μακρά χερί» ή «βραχεία χερί», η έκταξη, η αντιφώνηση και η παράδοση με μεταβίβαση της φορολογικής ή του αποθετήριου εγγράφου».

Δυστυχώς, παρά τα ανωτέρω, τα ποινικά δικαστήρια έχουν ενίοτε προχωρήσει σε εσφαλμένες παραδοχές χωρίς ειδικότερες αιτιολογίες καταδικάζοντας εκπροσώπους Α.Ε. για το έγκλημα της υπεξαίρεσης μερισμάτων. Ειδικότερα:

(α) Σύμφωνα με την ΑΠ 1232/2004 (Ισοκράτης):

«Στη διαχείριση δε ξένης περιουσίας εμπίπτει και η διανομή κερδών εταιρείας, δεδομένου ότι και η διανομή αυτή αποτελεί μέρος της ανατεθειμένης στο διαχειριστή από την εταιρεία διαχειρίσεως της εταιρικής περιουσίας (ΑΠ 1656/1981, ΠοινΧρ ΛΒ' 741). Έτσι έχει νομολογηθεί, ότι διαπράττει υπεξαίρεση σε βαθμό κακουργήματος, ο διαχειριστής Ο.Ε. που δεν αποδίδει σ' αυτήν στο τέλος εκάστης διαχειριστικής περιόδου, εντός του κρίσιμου χρονικού διαστήματος και κατά τον χρόνο διανομής των κερδών, το ποσό κερδών που αναλογούν σ' αυτή, αλλά το παρακρατεί και ιδιοποιείται παρανόμως (ΑΠ 1099/1982 ΠΧ ΛΓ/375). Επίσης ότι διαπράττει υπεξαίρεση σε βαθμό κακουργήματος ο διαχειριστής ΕΠΕ, ο οποίος καίτοι λήφθηκε απόφαση από την Γενική Συνέλευση της εταιρείας για διανομή των κερδών αυτής, παρόλα αυτά δεν διανέμει αυτά τα

κέρδη στους εταίρους αυτής, αλλά τα παρακρατεί και ιδιοποιείται παράνομα (ΑΠ 1318/1991, ΠοινΧρ ΜΒ' 238). Ακόμη, ότι, αν υπάρχει απόφαση του Δ/κού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης ανωνύμου εταιρείας για διανομή των κερδών, τα κέρδη ανήκουν στους μετόχους και αν αδικαιολόγητα δεν διανεμηθούν από τους διοικητές-διαχειριστές τότε διαπράττουν υπεξαίρεση σε βαθμό κακουργήματος (ΑΠ 1593/1988, ΠοινΧρ ΛΘ' 406, ΑΠ 225/1988, ΠοινΧρ ΛΗ' 512, ΑΠ 1651/1981, ό.π.)».

β) Περαιτέρω, σύμφωνα με την ΑΠ 882/2020 (ΝΟΜΟΣ):

«Συνεπώς, όπως προκύπτει από τον διαχειριστικό έλεγχο της εταιρείας "... ...", το συνολικό κέρδος αυτής, αναλύεται σύμφωνα με τα ως άνω πόρισμα, ως εξής: 1) για την εταιρική χρήση 1999, τελικά έσοδα 451.068 €, τελικά έξοδα 409.059 €, κέρδος 42.09 €, 2) για την εταιρική χρήση 2000, τελικά-έσοδα 369.098 €, [...]. Το ως άνω ποσό από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προέκυψε ότι διενεμήθη στους μηνυτές Ν.Τ. και κληρονόμους Ι.Τ. κατά το ποσοστό της συμμετοχής ενός εκάστου στην παραπάνω εταιρεία. [...] Επειδή τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά: α) θεμελιώνουν την αντικειμενική και υλοκειμενική υπόσταση του εγκλήματος της κακουργηματικής υπεξαίρεσης για το οποίο διώχθηκαν οι εκκαλούντες κατηγορούμενοι και β) συνιστούν σοβαρές ενδείξεις ενοχής τους για την παραπομπή στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου για την αξιόποινη πράξη της κακουργηματικής υπεξαίρεσης και δη της υπεξαίρεσης από κοινού και κατ' εξακολούθηση αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας που το είχαν εμπιστευθεί στους υπαίτιους λόγω της ιδιότητάς τους ως διαχειριστών ξένης περιουσίας, χωρίς την συνδρομή της επιβαρυντικής περίπτωσης του άρθρου 375 παρ. 2β' ΠΚ (του συνολικού αντικειμένου της πράξης υπερβαίνοντας σε ποσό τα 73.000 ευρώ) κατ' επιρροή της κατηγορίας μεταβολή»¹⁶.

ου απαιτεί την προστασία των κατόχων τέτοιου χρήματος» · βλ. και ΜΕΦΘ 705/2017, Qualex: «Στην έννοια δε του κινητού πράγματος συμπεριλαμβάνονται και τα χρήματα και κατ' επέκταση και τα λογιστικά χρήματα υπό ποινική έννοια και, επομένως, επ' αυτών υπάρχει όχι μόνο κατοχή, αλλά και κυριότητα» · βλ. και Δ. Παπαστασίου, Εμπράγματο δίκαιο, τόμ. 1, 2008, § 14, σ. 282, αριθ. 15: «Η κρατούσα θέση στη θεωρία και τη νομολογία του ποινικού δικαίου για την έννοια της κατοχής ταυτίζεται, σε πολύ μεγάλο βαθμό, με την έννοια της κατοχής στο αστικό δίκαιο. Ίσως μάλιστα να μην απέχει από την πραγματικότητα η κρίση ότι δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά. Εν πάση περιπτώσει δεν υπάρχει διαφορά, που να δικαιολογεί μια τόσο έντονη και πολύπλευρη ενεργοποίηση από την πλευρά του ποινικού δικαίου. Ο τεχνικός νομικός όρος υπάρχει τόσο στο αστικό όσο και στο ποινικό δίκαιο. Το εννοιολογικό περιεχόμενο της κατοχής τόσο στο αστικό δίκαιο όσο και στο ποινικό δίκαιο συντίθεται στο εξής: Πρόκειται για μια έννομη (δηλαδή εμπράγματη) σχέση, σύμφωνα με την οποία ένα πρόσωπο έχει τη δύναμη να εξουσιάζει υλικώς ένα πράγμα με τη θέλησή του, κατά τις αντιλήψεις των συναλλαγών, μέσα στα όρια του νόμου. Με αυτό το εννοιολογικό περιεχόμενο της κατοχής δεν κατέστη δυνατό να βρεθεί μια αποκλίνουσα άποψη στο πεδίο του ποινικού δικαίου».

16. Στην εν λόγω απόφαση, ωστόσο, αναφέρεται και το εξής: «... υπό την ιδιότητα του διαχειριστή και νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας με την επωνυμία "..... INC", η οποία κατείχε το 50% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με την επωνυμία "..... INC", καίτοι εισέπραξε από 6.10.1998 έως και 1.10.2007 μερίσματα της πρώτης εταιρείας από τη συμμετοχή της στα κέρδη της δεύτερης εταιρείας για τις επιμέρους χρήσεις από 6.10.1998 έως 30.9.2007 συνολικού ποσού 663.500 δολαρίων Η.Π.Α. εντούτοις δεν προέβη στην απόδοση

γ) Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 137/2018 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Δωδεκανήσου (ΝΟΜΟΣ):

«... παρέπεμψε την κατηγορούμενη-εκκαλούσα ... στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακουρηγμάτων Δωδεκανήσου για να δικάσει ως υπαίτια του ότι: «... στη Ρόδο, την 18/9/2015, με πρόθεση ιδιοποιήθηκε παρανόμως ολικά ξένο κινητό πράγμα ιδιαίτερας μεγάλης αξίας, που της το είχαν εμπιστευθεί λόγω της ιδιότητάς της ως διαχειρίστριας ξένης περιουσίας. Ειδικότερα, αν και από το έτος 2003 και εντεύθεν τυγχάνει Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «...», η οποία εδρεύει στους ... της νήσου Ρόδου Δωδεκανήσου και λειτουργεί στον τόπο αυτό από το έτος 1993 το ξενοδοχείο με τον διακριτικό τίτλο «...» και με τον ισολογισμό της εταιρικής χρήσης από 1η Ιανουαρίου 2013 έως 31 Δεκεμβρίου 2013 προβλέφθηκε η κατά νόμο διανομή μερισμάτων στους μετόχους της εταιρείας ποσού εκατόν σαράντα τριών χιλιάδων διακοσίων πενήντα (143.250,00) ευρώ, ενώ με τον ισολογισμό της εταιρικής χρήσης από 1η Ιανουαρίου του 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2014 προβλέφθηκε η κατά νόμο διανομή μερισμάτων στους μετόχους της εταιρείας ποσού ογδόντα χιλιάδων ενός (80.001,00) ευρώ και η διανομή των ανωτέρω μερισμάτων χρήσεων 2013 και 2014 στους μετόχους κατά τον λόγο συμμετοχής τους στο μετοχικό κεφάλαιο εγκρίθηκε ομόφωνα από την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της παραπάνω ανώνυμης εταιρείας την 28η Αυγούστου 2015, δεν απέδωσε το ποσό των εβδομήντα τεσσάρων χιλιάδων τετρακοσίων δέκα επί (74.417,00) ευρώ στον μέτοχο κατά ποσοστό 33,33% επί του μετοχικού κεφαλαίου ..., το οποίο είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και το οποίο περιήλθε στην κατοχή της, υπό την ανωτέρω ιδιότητά της, άλλα δηλώνοντας με την από 18/9/2015 εξώδικη δήλωση ότι δεν υπέχει αντίστοιχη υποχρέωση, το ιδιοποιήθηκε παράνομα και το ενσωμάτωσε στην ατομική της περιουσία»¹⁷.

μερισμάτων συνολικού ποσού 132.700 δολαρίων Η.Π.Α. στον εγκαλούντα, ..., ο οποίος κατείχε το 20% του μετοχικού κεφαλαίου της πρώτης εταιρείας, ως αναλογία του επί των κερδών της». Άρα φαίνεται ο κατηγορούμενος να ενσωμάτωσε στη δική του περιουσία το σύνολο των μερισμάτων και άρα να τέλεσε το έγκλημα της υπεξαίρεσης σε βάρος της εταιρείας και όχι του άλλου μετόχου.

17. Στην απόφαση αυτή, ωστόσο, αναφέρεται ότι ενσωματώθηκε το ποσό των μερισμάτων στην περιου-

δ) Στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 4386/2014 απόφασης του Εφετείου Αθηνών (Ισοκράτης) διαβίβαστηκε ο φάκελος της υπόθεσης στον Εισαγγελέα Εφετών Πειραιά για να εισαχθεί στο αρμόδιο Εφετείο Πειραιά. Εκεί αναφέρεται επιγραμματικά και η οικεία κατηγορία: «... με το 2515/2013 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών, αποδίδεται στον κατηγορούμενο το αδίκημα της υπεξαίρεσης αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας που το έχουν εμπιστευθεί στον υπαίτιο, λόγω της ιδιότητάς του ως διαχειριστή ξένης περιουσίας και που υπερβαίνει το ποσό των 120.000 ευρώ, κατά συρροή κατ' εξακολούθηση. Συγκεκριμένα, φέρεται ότι κατόπιν επιθυμίας του κατηγορουμένου να δραστηριοποιηθεί στον ναυτιλιακό χώρο, στις 23.2.1981 συνεστήθη η εταιρία Ρ.Α.Α. κατά το δίκαιο των Βερμούδων, με πραγματική έδρα τον Πειραιά έως το 2005 και έκτοτε τη Βούλα Αττικής, το μετοχικό κεφάλαιο της οποίας ανήκε εν όλω στην εταιρία με την επωνυμία Τ. Μ. CO S.A., η οποία είχε ως μοναδική δραστηριότητα την κατοχή των μετοχών της πρώτης εταιρίας. Ότι, ο κατηγορούμενος ενεργών υπό την ως άνω ιδιότητα του διαχειριστή και νομίμου εκπρόσωπου των ως άνω αναγραφόμενων εταιριών, καίτοι εισέπραξε κατά τις χρονικές περιόδους 1.1.2006 έως την 31.12.2008 και από 1.10.1998 έως και την 1.10.2007 μερίσματα από τα κέρδη των προαναφερθεισών εταιριών, εν τούτοις ουδέποτε κατέβαλε στον μηνυτή, την αναλογία του επί των ανωτέρω μερισμάτων, συνολικού ποσού 654.577,80 δολαρίων ΗΠΑ, που παρακράτησε παράνομως με σκοπό να ιδιοποιηθεί παράνομα»¹⁸.

ε) Περαιτέρω, σύμφωνα με το υπ' αριθ. 281/2020 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθη-

σία της κατηγορουμένης («... αλλάα δηλώνοντας με την από 18.9.2015 εξώδικη δήλωση ότι δεν υπέχει αντίστοιχη υποχρέωση, το ιδιοποιήθηκε παράνομα και το ενσωμάτωσε στην ατομική της περιουσία»). Εφόσον δεχόμαστε τούτο, όντως θεμελιώνεται το έγκλημα της υπεξαίρεσης αλλά σε βάρος της εταιρείας και όχι των λοιπών μετόχων.

18. Και στην απόφαση αυτή γίνεται δεκτό ότι ο κατηγορούμενος εισέπραξε το σύνολο των μερισμάτων και δεν τα απέδωσε στον έτερο μέτοχο. Ενσωματώνοντας τα, όμως, στην περιουσία του ο κατηγορούμενος τέλεσε το έγκλημα της υπεξαίρεσης σε βάρος της εταιρείας και όχι σε βάρος του έτερου μετόχου.

νών (αδημ.), παραπέμφθηκε ο κατηγορούμενος «στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, για να δικασθεί ως υπαίτιος του ότι με περισσότερες πράξεις, που συνιστούν κατ' εξακολούθηση του ίδιου εγκλήματος, τέλεσε με πρόθεση έγκλημα, το οποίο προβλέπεται και τιμωρείται από το νόμο με στερητική της ελευθερίας ποινή, και συγκεκριμένα του ότι στον παρακάτω τόπο και χρόνους ... με πρόθεση ιδιοποιήθηκε παράνομως ξένα κινητά πράγματα (χρήματα) που περιήλθαν στην κατοχή του και ανήκαν στον εγκαλούντα ... [...] Στην Αθήνα και κατά το χρονικό διάστημα ... έχοντας λάβει στην κατοχή του, ως μέτοχος των εταιριών ... το ποσό των ... από την πρώτη εταιρία και το ποσό των ... από την δεύτερη εταιρία, τα οποία προέρχονταν από τη διανομή μερισμάτων και αποθεματικών, τα οποία επικαιούτο ο εγκαλών ως μέτοχος των ανωτέρω εταιριών, δεν τα απέδωσε στον εγκαλούντα, αλλά τα ιδιοποιήθηκε παράνομα, ενσωματώνοντάς τα στην περιουσία του»¹⁹.

Είναι πράγματι αξιοπερίεργο πώς οι παραπάνω αποφάσεις δέχονται την τέλεση του εγκλήματος της υπεξαίρεσης μερισμάτων χωρίς να κάνουν κάποια ειδικότερη μνεία, έστω, στα

19. Στο εν λόγω βούλευμα έγινε δεκτό εσφαλμένως ότι φορέας του εννόμου αγαθού είναι ο μέτοχος της εταιρείας και άρα ότι το έγκλημα της υπεξαίρεσης τελέστηκε σε βάρος του ίδιου και όχι σε βάρος της εταιρείας. Ο εγκαλών, όμως, ήταν δικαιούχος απλώς της ενοχικής αξίωσης περί καταβολής των μερισμάτων. Δεν είχε αποκτήσει ούτε την κυριότητα, ούτε τη νομή αυτών.

ζητήματα του φορέα του εννόμου αγαθού και μεταβίβασης της νομής των χρημάτων, που προαναφέρθηκαν. Τούτο όταν είναι απολύτως ξεκάθαρο ότι την κυριότητα των χρημάτων δεν την αποκτά ο μέτοχος αυτοδικαίως με την λήψη της απόφασης περί διανομής κερδών από τη Γενική Συνέλευση της ΑΕ. Είναι σημαντικό, εξάλλου, να γίνει αντιληπτό ότι τα χρήματα που αντιστοιχούν στο μερίσμα μπορεί να μην βρίσκονται στους τραπεζικούς λογαριασμούς της εταιρείας κατά το χρόνο λήψης της απόφασης της Γ.Σ. Για τον λόγο αυτό, εξάλλου, και ο ίδιος ο νόμος έχει δώσει προθεσμία καταβολής 2 μηνών για την καταβολή του μερισματος στους μετόχους (άρθρ. 160 § 3 ν. 4548/2018). Δεν υφίσταται, δηλ., κάποιο ποσό δεσμευμένο στους τραπεζικούς λογαριασμούς από τα ετήσια κέρδη της Α.Ε., το οποίο και τελικώς αποδίδεται στους μετόχους, για τον απλό λόγο ότι το ενεργητικό της Α.Ε. είναι συνεχώς μεταβαλλόμενο²⁰. Είναι δεδομένο άρα πως σκέψεις σκοπιμότητας παρεισφρέουν στον υπαγωγικό συλλογισμό των ανωτέρω αποφάσεων με αποτέλεσμα να προκαλείται μεγάλη ανασφάλεια και ανισότητα στην μεταχείριση των πολιτών.

20. Βλ. Σ. Μοϋζουλας/Β. Αντωνόπουλος (-Χ. Χρυσάνθης), *Ανώνυμες εταιρίες*, τόμ. 1, 2023, άρθρ. 15, σ. 410, αριθ. 8: «Η εταιρική περιουσία μεταβάλλεται ημέρα καθ' ημέρα και δεν είναι σταθερή μαθηματική, λογιστική ποσότητα».